

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE ȘTIINȚE SOCIOUMANE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALE**

CURRICULUM

la unitatea de curs

SOCIOLOGIA FAMILIEI ȘI A COPILĂRIEI

Ciclul I - studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0319 Asistență socială

Codul și denumirea specialității: 0319.1 Asistență socială

**Autor:
Gheorghe NEAGU,
conf. univ., dr.**

BALȚI, 2024

Recenzenți:

COJOCARU, Igor, conf. univ., dr.

GRIBINCEA, Tatiana, conf. univ., dr.

CRUDU, Cristina, asistent univ.

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe socio-umane și asistență socială

Procesul-verbal nr. 4 din 20 decembrie 2024

Șefa Catedrei _____ CRUDU Cristina

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale

Procesul-verbal nr. 3 din 23 decembrie 2024

Decanul Facultății _____ RUSU Vitalie

I. Informații de identificare a cursului

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Științe socioumane și asistență socială

Domeniul general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 0319 Asistență socială

Denumirea specialității: 0319.1 Asistență socială

Statutul: unitate de curs fundamentală

II. Administrarea unității de curs:

a) studii cu frecvență

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Sem.	Lab.	L. ind.		
F. 02.O. 010	4	120	30	30		60	Examen mixt	Româna

b) studii cu frecvență redusă

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	L. ind.		
	3	24	12	12	-	96	Examen mixt	Româna

III. Informații referitoare la cadrul didactic:

Numele, prenumele titularului cursului: **Gheorghe Neagu**

Gradul științific: conf.univ., dr.

e-mail:

gheorghe.neagu@usarb.md

IV. Integrarea cursului în programul de studii

Abordarea problematicii familiei și copilului din perspectivă sociologică este indispensabilă pentru asistenții sociali:

- fără o viziune sociologică asupra genezei și evoluției problemelor sociale ale familiei și copiilor în calitate de grup social este de neînchipuit identificarea adecvată a tehnicilor de intervenție socială din perspectiva asistenței sociale;
- fără o abordare sistemică a problemelor sociale cu care se confruntă familia și copii este imposibil de realizat harta socială a comunităților deservite de către asistenții sociali;
- fără dimensiunea sociologică holistă problemele sociale cu care se confruntă instituția familiei și copii nu pot fi listate/clasificate, lucru absolut necesar pentru asistența socială;
- orientarea spre reformarea societății din perspectiva integrării în Uniunea Europeană presupune creșterea importanței investigațiilor empirice de factură sociologică în elaborarea proiectelor de intervenție socială, orientate spre depășirea disfuncțiilor acestei instituții sociale.

Scopul principal al unității de curs rezidă în studierea aprofundată a realității sociale a instituției familiei și a copiilor în calitate de grup social și formarea deprinderilor de realizare a investigațiilor empirice, necesare pentru valorificarea adecvată a rezultatelor cercetărilor sociologice în activitatea curentă a asistentului social.

Către semestrul II (III) de studii studentul cunoaște conceptele fundamentale ale sociologiei generale, elementele esențiale ale metodologiei investigațiilor sociologice empirice, studiate în semestrul I. O importanță deosebită în crearea premiselor favorabile pentru realizarea obiectivelor sociologiei familiei și a copilăriei o are cunoașterea următoarelor concepte: instituție socială; grup social; sistem social; instituții sociale, dimensiune macrosocială; dimensiune microsocială; proces social etc.

Sociologia familiei și a copilăriei este corelată cu următoarele unități de curs prevăzute de lanul de învățământ pentru specialitatea *Asistență socială*: Politici sociale; Asistența socială a familiei și copilului; Asistența socială a persoanelor vârstnice; Violența în familie și servicii de suport; Consiliere în asistența socială ș.a. Abordate sistemic, unitățile de curs - menționate vor conduce la formarea competențelor necesare în activitatea de prevenire și diminuare a comportamentelor indezirabile în cadrul familiei și a copiilor în calitate de grup social.

V. Competențe prealabile:

- să cunoască fundamentele teoretice ale sociologiei;
- să cunoască temeinic terminologia sociologică în general;
- să cunoască metodologia sociologiei generale;
- să aibă capacitatea de interpretare a unui text de sociologie;

- să fie capabil să aplice principiile, metodele, tehnicile și procedeele metodologice în investigarea realității sociale;
- să aibă capacitatea de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret.

VI. Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

CP1. Utilizarea adecvată a conceptelor teoretice din domeniul asistenței sociale pentru identificarea, explicarea și interpretarea problemelor, proceselor și fenomenelor sociale;

CP2. Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare prin abilități de control și inovație în domeniul asistenței sociale;

CP3. Abordarea prognostică a riscurilor sociale și proiectarea, conducerea și evaluarea activităților de prevenire și specific domeniului asistenței sociale;

CP5. Elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor, programelor, politicilor și strategiilor de asistență socială pentru diferite categorii de populație social vulnerabile;

CP6. Valorificarea informațiilor vizând varii contexte socio-umane și de identitate culturală și utilizarea acestora în comunicarea profesională.

Competențe transversale

CT1. Aplicarea principiilor, normelor și valorilor eticii și deontologiei profesionale în cadrul propriei strategii de muncă în domeniul asistenței sociale;

CT3. Autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

VII. Finalitățile cursului:

- la finele unității de curs se estimează că studentul va fi capabil să conceapă societatea ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc;
- va fi capabil să identifice locul și funcțiile familiei și a copiilor în calitate de grup social în cadrul sistemului social global, a multiplelor relații de intercondiționare dintre subsistemul familiei și celelalte componente ale vieții sociale;
- va fi capabil să identifice dificultățile, riscurile și nevoile familiei și copilului și modalitățile de valorificare a datelor cercetărilor sociologice empirice în elaborarea proiectelor de intervenție socială;
- va fi capabil să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a realității sociale a familiei;
- va demonstra eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare în domeniul sociologiei familiei;
- va fi capabil să identifice, să utilizeze și să interpreteze datele ce țin de principalii indicatori ai

unității de curs în așa mod încât să producă noi date, utile pentru luarea deciziilor adecvate în activitatea asistentului social;

- va conștientiza necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema înțelegerii genezei problemelor sociale cu care se confruntă familia și copiii și aplicarea corectă a principiilor metodologice de soluționare a acestora..

VIII. Strategii didactice.

În predare. descrierea, expunerea problematizată, explicația, conversația euristică etc.

La seminarii: dezbateră, eseul, referatul, problematizarea, studiu de caz, comparația, modelarea.

IX. Calendarul de desfășurare a cursului (secția cu frecvență)

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri

Nr.	Tema	Nr. de ore
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei familiei și a copilăriei	2
2	Repre teoretico-metodologice în sociologia familiei și a copilăriei	2
3.	Instituția familiei între schimbare și stabilitate	2
4.	Adaptarea familiei tinere la realitatea socială din Republica Moldova	2
5.	Comportamentul demografic al familiei moldovenești contemporane	2
6.	Funcția educațională a familiei în contextul schimbărilor sociale. Raportul părinți-copii în societatea moldovenească contemporană	2
7.	Familia între stabilitate și conflict.	2
8	Sociologia violenței (intra)familiale	2
9	Probleme sociale ale persoanelor de vârstă a treia	2
10	Calitatea vieții copiilor în societatea din Republica Moldova	2
11.	Copiii în situație de risc	2
12.	Copii în conflict cu legea	2
13	Copii cu dizabilități	2
14	Participarea copiilor	2
15	Familia transnațională, integrarea migranților și a refugiaților. Nevoia de	2

	asistență socială internațională	
	Total	30

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr.	Tema	Nr. de ore
1.	Familia moldovenească între modelul tradițional și modernitate/postmodernitate	2
2.	Particularități metodologice în studierea sistemului familiei	4
3.	Modificarea funcțiilor familiei în contextul schimbărilor sociale	2
4.	Funcția educațională a familiei moldovenești la etapa actuală	2
5.	Costurile sociale ale migrației părinților peste hotare	2
6.	Familia monoparentală din perspectiva sistemului de asistență socială	2
7.	Familia contemporană între stabilitate și disoluție	2
8.	Specificitatea sociologiei copilăriei	2
9.	Portretul sociologic al copiilor Moldovei	2
9.	Copii în situație de risc	2
10.	Abuzul asupra copiilor în familie	2
11.	Politici familiale în Republica Moldova	2
12.	Metodologia colectării și valorificării datelor din perspectiva elaborării pașaportului social al comunității de origine a studentului / valorificarea datelor în procesul elaborării proiectului investigației sociologice/studiilor de caz	4
	Total	30

Calendarul de desfășurare a cursului (studii cu frecvență redusă)

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri

Nr.	Tema	Nr. De ore
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei familiei	2
2.	Profilul familiei moldovenești contemporane	2
3.	Funcțiile familiei moldovenești în contextul schimbărilor sociale	4
4.	Sociologia copilăriei	2
5.	Metodologia realizării cercetărilor empirice în domeniul sociologiei familiei și a copilăriei	2
	Total	12

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr.	Tema	Nr. De ore
1	Funcția reproductivă a familiei moldovenești în contextul schimbărilor sociale	2
2	Adaptarea familiei tinere la realitatea socială din țară	2
3	Impactul migrației adulților asupra copiilor și bătrânilor rămași singuri acasă	2
4	Sociologia copilăriei: repere teoretico-metodologice	2
5	Portretul sociologic al copiilor Moldovei	2
6	Metodologia colectării și valorificării datelor din perspectiva elaborării pașaportului social al comunității de origine a studentului / valorificarea datelor în procesul elaborării proiectului investigației sociologice/studiilor de caz	2
	Total	12

X. Conținuturi

Cursul 1. Obiectul de studiu și problematica sociologiei familiei și a copilăriei

1. Obiectul de studiu și problematica sociologiei familiei și a copilăriei (din perspectiva sistemului de asistență socială)
2. Definiții ale familiei
3. Tipuri de familie
4. Funcțiile familiei.
5. Aplicații

Cursul 2. Repere teoretico- metodologice în sociologic familiei și în sociologia copilăriei

1. Preliminarii
2. Abordări teoretico-metodologice în sociologia familiei
 - 2.1 Perspectiva funcționalistă
 - 2.2 Teoria conflictului
 - 2.3 Perspectiva interacționist-simbolică în sociologia familiei

2.4 Teoria schimbului social
2.5 Perspectiva feministă și abordarea gender în sociologia familiei
2.6 Teoria ciclului vieții familiale
3. Teorii și paradigme în sociologia copilăriei
4. Metode și tehnici de cercetare utilizate în sociologia copilăriei
5 Aplicații
Cursul 3. Instituția familiei între schimbare și stabilitate
1. Familia tradițională
2. Familia modernă.
3. Familia contemporană
4. Critica „familie standard” și stilurile alternative
5. Sociologia familiei postmoderne
6. Aplicații.
Cursul 4. Adaptarea familiei tinere la realitatea socială din Republica Moldova
1. Colectarea și valorificarea datelor cu privire la portretul social al familiei tinere din Republica Moldova.
2. Construirea unui model teoretic al procesului de adaptare a familiei la tranziția la economia de piață
3. Adaptarea familiei tinere la realitatea socială din Republica Moldova (în baza rezultatelor unor studii empirice)
4. Aplicații.
Cursul 5. Comportamentul demografic al familiei moldovenești contemporane
1. Identificarea, în baza metadatelor ¹ , a tendințelor demografice din Republica Moldova pentru perioada 1990-2023.
2. Identificarea, în baza „datelor regionale”, a particularităților comportamentului demografic sub aspect teritorial
3. Factorii de influență asupra stării demografice
4. Comportamentul demografic și sistemul de protecție socială
5. Politici publice orientate spre îmbunătățirea comportamentului demografic al familiilor. Valorificarea datelor pertinente în vederea argumentării acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea ratei fertilității.
6. Aplicații.
Curul 6. Funcția educațională a familiei în contextul schimbărilor sociale

¹ Insrirat din metodologia utilizată de către Biroul Național de Statistică.

1. Sistemul valoric al familiei moldovenești contemporane
2. Realizarea funcției educaționale de către familia moldovenească contemporană
3. Factorii favorizanți ai migrației părinților peste hotare. Rolul asistentului social în neutralizarea unor „factori de împingere”
4. Impactul plecării părinților peste hotare asupra procesului de socializare a copiilor
5. Rolul asistentului social în diminuarea costurilor sociale ale migrației părinților peste hotare
6. Aplicații.

Cursul 7. Familia între stabilitate și conflict

1. Factorii care afectează stabilitatea cuplului marital
 - a. teorii referitoare la factorii care influențează stabilitatea maritală
 - b. rezultatele studiilor sociologice empirice cu privire la factorii care influențează stabilitatea cuplului marital
2. Conflictele conjugale. Moduri de comportament în timpul conflictelor
3. Disoluția cuplului și consecințele acestui proces asupra copiilor
4. Rolul asistentului social în consolidarea stabilității cuplului familial
5. Aplicații.

Cursul 8. Sociologia violenței (intra)familiale

1. Preliminarii
2. Tipuri și forme ale violenței familiale
3. Cadrul normativ internațional și cel național privind prevenirea și combaterea violenței în familie
4. Principalele manifestări ale violenței (intra)familiale în Republica Moldova (2020-2024)
5. Cauzalitatea violenței în familie
6. Prevenirea și combaterea violenței în familie
7. Aplicații.

CURSUL nr.9. Probleme sociale ale persoanelor de vârstă a treia

1. Persoanele de vârstă a treia în structura populației Republicii Moldova
2. Politici publice europene destinate incluziunii sociale a persoanelor de vârstă a treia
3. Politici publice naționale destinate incluziunii sociale a persoanelor vârstnice
4. Calitatea vieții persoanelor de vârstă a treia din Republica Moldova
5. Rolul sistemului de asistență socială în integrarea socială a vârstnicilor: tradiție și inovare
6. Aplicații

Cursul 10. Calitatea vieții copiilor în societatea din Republica Moldova

1. Bunăstarea copiilor - un factor de impact în dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova
2. Evaluarea calității sistemului de protecția a copilului de către experți și beneficiari.
3. Locul Republicii Moldova în clasamentul mondial privind calitatea vieții și bunăstarea socială
4. Aplicații.

Cursul 11. Copii aflați în situație de risc

1. Precizări terminologice: copil, copii în dificultate, copii aflați în situație de risc.
2. Dinamica și caracteristicile definitorii ale copiilor aflați în situație de risc din Republica Moldova.
3. Caracteristici definitorii ale tipurilor copiilor în situație de risc și copiilor separați de părinți
 - 3.1. Violența asupra copiilor
 - 3.2. Neglijarea copiilor
 - 3.3. Copii care practică vagabondajul, cerșitul, prostituția
 - 2.4. Servicii sociale oferite copiilor în situație de risc .
3. Aplicații.

Cursul 12. Copii în conflict cu legea

1. Factorii ce generează criminalitatea în rândul copiilor. Metodologia colectării și valorificării datelor cu privire la crimele comise de minori.
2. Caracteristica sociologică a criminalității minorilor.
3. Resocializarea copiilor infractori.
4. Prevenirea delincvenței juvenile.
5. Aplicații.

Cursul 13. Copii cu dizabilități

1. Ponderea copiilor cu dizabilități în structura populației
2. Protecția socială a copiilor cu dizabilități
3. Respectarea drepturilor copiilor cu dizabilități
4. Aplicații

Cursul 14 Participarea copiilor

1. Cadrul legal de reglementare de participare a a copiilor și tinerilor în luarea deciziilor.
2. Practici de participare a copiilor și tinerilor în procese decizionale.
3. Profilul psiho-social al tinerilor implicați în procese decizionale.
4. Bariere în participarea a copiilor și tinerilor în procese decizionale și lecții învățate.
5. Aplicații

Cursul 15 Familia transnațională, integrarea migranților și a refugiaților. Nevoia de asistență socială internațională

1.Preliminarii

2.Integrarea străinilor în uniunea Europeană

3.Integrarea străinilor și a refugiaților în Republica Moldova

4.Integrarea social a migranților de muncă reîntorși

5.Familia transnațională. Servicii sociale oferite familiilor transnaționale

6.Nevoia de asistență socială internațională

Aplicații

IX. Activități de lucru individual:

Nr d/o	Tipul activității	Nr. de ore: fr./fr. redusă
1	Studierea Suportului de curs	26/62
2	Elaborarea pașaportului social al comunității (prin prisma indicatorilor utilizați în cadrul unității de curs).	12/12
3	Elaborarea proiectului investigației sociologice	22/22
	Total	60/96

Sarcini de realizat în procesul studierii suportului de curs

Nr.	Sarcini pentru învățământ cu frecvență la zi / învățământ cu frecvență redusă	Nr. de ore: fr./fr. red.
1.	Obiectul de studiu și problematica sociologiei familiei și a copilăriei - să sesizeze specificitatea dimensiunii sociologice a abordării familiei și copilului; - să argumenteze rolul metodologiei utilizării datelor în vederea cunoașterii științifice a instituției familiei și a copiilor în calitate de grup social; - să identifice problematica unității de curs; - să identifice domeniile de cercetare ale unității de curs; - să descrie funcțiile unității de curs, identificând domenii de valorificare de	2/5

	<p>către asistentul social a rezultatelor investigațiilor sociologice empirice în procesul luării deciziilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să sesizeze principalele probleme sociale care pot fi soluționate și cu aportul investigațiilor empirice de factură sociologică; - să determine locul unității de curs în formarea profesională inițială și continuă a asistentului social; - să definească instituția familiei; - să analizeze câteva definiții ale familiei, sesizând elementele comune și specifice ale acestora; - să identifice particularitățile familiei în calitate de comunitate umană specifică; - să identifice caracteristicile specifice ale tipurilor de familie; - să caracterizeze funcțiile principale ale familiei; - să compare 2-3 puncte de vedere ale specialiștilor asupra funcțiilor familiei, argumentându-și poziția proprie; - să cunoască istoricul constituirii sociologiei copilăriei; - să identifice specificitatea sociologiei copilăriei; - să determine gradul de dezvoltare a sociologiei copilăriei în Republica Moldova; - să identifice direcțiile principale de studiu a sociologiei contemporane din perspectiva realității sociale din Republica Moldova; 	
2	<p>Repere teoretico- metodologice în sociologic familiei și în sociologia copilăriei</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice esența perspectivei structural-funcționaliste asupra familiei; - să caracterizeze esența perspectivei interacționist-simbolice asupra familiei; - să determine reperele principale ale teoriei conflictului în analiza familiei; - să identifice specificul teoriei schimbului social în sociologia familiei; - să caracterizeze punctele-cheie ale perspectivei feministe asupra familiei; - să elucideze esența teoriei ciclului vieții familiale; - să determine problemele ce pot fi studiate mai adecvat din perspectiva teoriilor sus-menționate. - să compare teoriile și paradigmele sociologiei copilăriei, evidențiind similitudinile și deosebirile dintre acestea; - să identifice particularitățile metodologiei sociologiei copilăriei; 	2/4

	<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască metodele și tehnicile principale utilizate în sociologia copilăriei; - să valorifice datele adecvate scopului și finalităților sociologiei copilăriei 	
3	<p>Adaptarea familiei tinere la realitatea socială din Republica Moldova</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice datele pertinente necesare elaborării portretului social al familiei tinere; - să distingă două niveluri (macrosocial și microsocal) în procesul de adaptare a familiei la realitatea economico-socială din Republica Moldova; - să identifice factorii protectivi în procesul de adaptare a familiei la realitatea economico-socială din țara noastră; - să determine factorii de risc în procesul adaptării familiei la realitatea economico-socială; - să sesizeze ipotezele formulate în partea teoretică a cursului; - să identifice, în baza ipotezei generale, factorii cu riscuri de inadaptare sau adaptare dificilă; - să determine, în baza analizei datelor cercetărilor sociologice empirice, factorii care stimulează adaptarea familiei; - să identifice, în baza analizei investigațiilor empirice, factorii frenatori ai procesului de adaptare; - să determine tipurile de familii, în funcție de gradul de adaptare la realitatea economico-socială din țară; - să identifice factorii care pot fi minimalizați prin activitatea asistentului social în cazul familiilor tinere adaptate economic, dar neadaptate în plan familial; - să identifice factorii care pot fi minimalizați prin activitatea asistentului social în cazul familiilor tinere total neadaptate. 	2/5
4	<p>Comportamentul reproductiv al familiei moldovenești contemporane.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice, în baza metadatelor tendințelor demografice din Republica Moldova pentru perioada 1990-2024; - să determine, în baza „datelor regionale”, particularităților comportamentul demografic sub aspect teritorial; - să identifice tendințele evoluției demografice în perioada 1990-2024; - să determine particularitățile tranziției demografice a Republicii Moldova în comparației cu statele Uniunii Europene; - să caracterizeze structura pe vârste a populației din perspectiva influenței acesteia asupra diverselor procese sociale; 	2/4

	<ul style="list-style-type: none"> - să elucideze particularitățile comportamentului demografic sub aspect teritorial; - să determine factorii care influențează starea demografică; - să identifice rolul asistentului social în diminuarea influenței negative a factorilor respectivi, în special, sănătatea reproducerii; - să elucideze evoluția raportului dintre comportamentul demografic și sistemul de protecție socială; - să cunoască principiile de asigurare a securității demografice; - să identifice principalele acțiuni orientate spre prevenirea vulnerabilității familiei și copilului; - să identifice locul și rolul asistentului social în implementarea acțiunilor respective. 	
5	<p>Funcția educațională a familiei în contextul schimbărilor sociale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine potențialul educogen al familiei moldovenești contemporane; - să caracterizeze rolurile parentale în procesul de socializare a copiilor; - să identifice factorii care diminuează rolul familiei în educația copiilor; - să caracterizeze raportul dintre sistemul valoric al familiei și modelul educațional al acesteia; - să identifice rolul asistentului social în consolidarea capacității educaționale a familiilor. - să clasifice factorii „de împingere” a părinților peste hotare; - să elucideze nuanțat efectele migrației părinților peste hotare; - să determine, în baza studiilor sociologice empirice, nevoile specifice ale copiilor rămași singuri acasă; - să elucideze acțiunile întreprinse în vederea neutralizării consecințelor negative ale plecării părinților peste hotare asupra copiilor; - să identifice rolul asistentului social în minimalizarea acestor efecte 	2/5
6	<p>Familia între stabilitate și conflict</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice factorii ce consolidează cuplul marital; - să determine factorii care duc la disoluția cuplului, - să cunoască teoriile principale cu privire la stabilitatea maritală; - să elucideze strategiile de abordare a conflictelor în familie; - să identifice factorii care generează disoluția cuplului; 	2/5

	<ul style="list-style-type: none"> - să listeze, în baza studiilor sociologice, factorii care conduc la disoluția cuplurilor; - să determine particularitățile disoluției cuplurilor în mediul urban și în mediul rural; - să identifice efectele divorțului asupra copiilor; - să determine rolul asistentului social în minimalizarea efectelor negative ale divorțului asupra copiilor; - să elucideze măsurile de prevenire a disoluției cuplului. 	
7	<p>Sociologia violenței (intra)familiale</p> <ul style="list-style-type: none"> - să cunoască geneza violenței (intra)familiale; - să determine ponderea tipurilor de violență în familie în societatea din Republica Moldova în raport cu situația din Uniunea Europeană; - să caracterizeze politicile antivioleță din țara noastră din perspectiva Convenției de la Istanbul; - să sistematizeze informații și date privind evoluția acestui fenomen indezirabil; - să identifice locul și rolul asistentului social în diminuarea violenței în familiei./ 	
8	<p>Problemele sociale ale persoanelor de vârstă a treia</p> <p>să identifice indicatorii privind calitatea vieții persoanelor de vârstă a treia;</p> <p>2. să identifice indicatorii de evaluarea a gradului de integrare a persoanelor de vârstă a treia în societatea moldovenească;</p> <p>3. să listeze problemele sociale cu care se confruntă persoanele de vârstă a treia;</p> <p>4. să determine locul și rolul asistentului social în asigurarea integrării sociale a persoanelor de vârstă a treia.</p>	
9	<p>Calitatea vieții copiilor în societatea din Republica Moldova</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice și să valorifice datele în vederea elaborării portretului sociologic al copiilor din perspectiva sistemului de asistență socială. - să identifice și să interpreteze datele pertinente cu privire la tipurile de copilării și comunitățile de copii din societatea din Republica Moldova; - să identifice caracteristicile de bază ale copiilor Moldovei în calitate de grup social; - să estimeze calitatea vieții copiilor din societatea moldovenească; 	2/5

	<ul style="list-style-type: none"> - să elaboreze portretul social al copiilor din localitatea de origine (a studentului); - să determine rolul sistemului de asistență socială în diminuarea vulnerabilității copiilor. 	
10	<p>Copii în situație de risc</p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine metodologia colectării și interpretării datelor cu privire la copiii aflați în situație de risc; să identifice cauzele și condițiile care conduc la vulnerabilitatea copiilor; - să determine cauzele violenței în familie asupra copiilor; - să identifice formele de violență în familie asupra copiilor; - să determine rolul asistentului social în diminuarea violenței asupra copiilor; - să identifice dimensiunile negative ale instituționalizării copiilor; - să elucideze formele alternative instituționalizării; - să identifice datele adecvate cu privire la dimensiunea cantitativă și calitativă a formelor alternative instituționalizării copiilor; - să elucideze portretul sociologic al copiilor cu dizabilități; - să identifice cauzele marginalizării sociale a unor grupuri de copii; - să identifice rolul asistentului social în incluziunea socială a copiilor în situație de risc. 	2/4
11	<p>Copii în conflict cu legea</p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine metodologia cu privire la colectarea și interpretarea datelor cu privire la crimele comise de către minori; - să clasifice factorii care generează infraționalitatea în rândul copiilor; - să caracterizeze fenomenul criminalității în rândul minorilor de la 1990 încoace, - să elucideze procesul de resocializare a delincvenților minori; - să determine particularitățile procesului de reintegrare socială a copiilor ex-deținuți; - să idfentifice specificul formelor alternative la sancțiunea privativă de libertate, - să caracterizeze sistemul de prevenire a infraționalității în rândul minorilor, - să identifice locul și rolul asistentului social în diminuarea infraționalității în rândul minorilor. 	2/5
12	<p>Copii cu dizabilități</p>	2/4

	<ul style="list-style-type: none"> -să valorifice datele cu privire la copii cu dizabilități; - să identifice rolul sistemului de asistență social în îmbunătățirea calității vieții copiilor cu dizabilități; - să estimeze gradul de respectare a drepturilor copiilor cu dizabilități; - să elaboreze proiecte de acțiuni orientate spre îmbunătățirea vieții copiilor cu dizabilități. 	
13	<p>Participarea copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> -să definească conceptul de participarea copiilor; - să identifice gradul de participare al copiilor din societatea moldovenească; - să demonstreze rolul participării în îmbunătățirea statutului copiilor în societate; -să identifice factorii frenatori în procesul de participare al copiilor; -să argumenteze modalități de îmbunătățire a procesului de participare a copiilor; - să identifice rolul sistemului de asistență social în acest proces. 	2/6
15	<p>Familia transnațională, integrarea migrantilor și a refugiaților. Nevoia de asistență socială internațională</p> <ul style="list-style-type: none"> -să cunoască principiile de bază la nivel UE privind integrarea străinilor; -să determine în ce măsură cadrul normativ, de politici și instituțional din Republica Moldova corespunde principiilor UE în domeniu; -să estimeze realitatea empirică din societatea moldovenească din perspectiva integrării străinilor; -să evalueze gradul de respectare a drepturilor refugiaților din Ucraina. -să identifice locul și rolul sistemului de asistență socială în ntegrarea străinilor în societatea din republica Moldova. -să sesizeze necesitatea asistenței sociale internaționale 	2/5

X. Evaluare:

Evaluarea curentă are loc la seminarii, prin note acumulate pentru lucrări de control, teste, prezentări de referate, comunicări. Lucrul iindividual presupune elaborarea pașaportului social al comunității (din perspectiva indicatorilor ce țin de instituția familiei și a copiilor, în calitate de grup social), / proiectul investigației sociologice .

Evaluarea finală se va desfășura sub forma unui **examen mixt**. Biletul de examinare va cuprinde 2 subiecte: un subiect teoretic-explicativ și 1 subiect aplicativ (proiectul investigației sociologice/pașaportul social al comunității).

Mostre de test pentru evaluarea curentă:

Test de evaluare a cunoștințelor și abilităților studenților

Varianta nr. I.

1. Definiți familia în calitate de comunitate umană specifică 5p.

2. Care este obiectul de studiu al sociologiei familiei și a copilăriei? 5p.

3. Identificați 4-5 probleme pe care le studiază în mod prioritar sociologia familiei și a copilăriei 5 p.

4. Enumărați 4-5 caracteristici ale familiei tradiționale **10 p.**

5. Elucidați, succint, esența paradigmei funcționaliste în abordarea problematicii sociologiei familiei **10 p**

Varianta nr. 2.

1. Care sunt caracteristicile specifice ale familiei în comparație cu alte tipuri de comunități umane? 5 p.

2. Enumerați funcțiile familiei 5 p.

3. Identificați 4-5 caracteristici specifice ale familiei moldovenești contemporane 5 p.

3. Caracterizați tipurile de familie. Care tipuri prezintă cel mai mare interes din perspectiva sistemului de asistență socială?
4. Caracterizați succint funcțiile familiei.
5. În ce constă esența perspectivei funcționaliste asupra familiei?
6. Care este esența perspectivei teoriei conflictului social asupra familiei?
7. În ce constă esența perspectivei interacționist-simbolice asupra familiei?
8. Care este esența teoriei schimbului social raportată la „Sociologia familiei”?
9. În ce constă aportul teoriilor feministe în dezvoltarea „Sociologiei familiei”?
10. Identificați utilitatea teoriei ciclului vieții familiale în cadrul unității de curs „Sociologia familiei”.
11. Caracterizați particularitățile familiei tradiționale.
12. Elucidați caracteristicile familiei moderne.
13. Elucidați trăsăturile esențiale ale familiei contemporane. Identificați factorii care au condiționat trecerea de la modelul familiei nucleare la o diversitate de modele familiale.
14. Elucidați trăsăturile celibatului în calitate de alternativă a familiei nucleare.
15. Caracterizați concubinajul în calitate de alternativă a vieții de familie. Ce factori au condiționat afirmarea acestui model al vieții de familie în societatea moldovenească?
16. Ce factori generează creșterea ponderii familiilor monoparentale în societatea moldovenească?
17. Prin ce se explică creșterea numărului cuplurilor fără copii în societatea moldovenească?
18. Elucidați fenomenul familie la distanță din perspectiva realității societății moldovenești. Caracterizați efectele migrației asupra copiilor rămași acasă.
19. Caracterizați factorii principali care generează evoluția instituției familiei de la tradiționism spre modernism și postmodernism din perspectiva societății moldovenești.
20. Care sunt caracteristicile definitorii ale familiei moldovenești contemporane?
21. Care este atitudinea tineretului studios față de instituția căsătoriei și instituția familiei?
22. Explicați procesul de adaptare a familiilor tinere la realitatea economico-socială din Republica Moldova.
23. Caracterizați comportamentul reproductiv al familie moldovenești contemporane.
24. Identificați factorii sociale care influențează comportamentul reproductiv al familiei moldovenești și măsurile necesare vizând asigurarea creșterii ratei natalității.
25. Caracterizați comportamentul demografic al familiei moldovenești sub aspect teritorial.
26. Elucidați orientările strategice ale politicilor demografice sectoriale (în baza documentelor de politici publice).
27. Elucidați calitatea funcției educaționale a familiei moldovenești contemporane.
28. Elucidați tipologia conflictelor familiale.

29. Elucidați caracteristicile esențiale ale ratei divorțialității în societatea moldovenească.
30. Caracterizați succint fenomenul violenței asupra femeilor în familie în societatea moldovenească.
31. Identificați factorii care generează violența asupra femeii în familie și măsurile posibile vizând diminuarea acestui fenomen indezirabil.
32. Identificați factorii care generează creșterea violenței asupra vârstnicilor în Republica Moldova.
33. În ce constă obiectul de studiu și problematica sociologiei copilăriei?
34. Care este calitatea vieții copiilor în Republica Moldova?
35. Elucidați accesul la educație al copiilor în societatea moldovenească.
36. Identificați tendințele evoluției morbidității și mortalității în rândul copiilor din societatea moldovenească.
37. Caracterizați impactul migrației de muncă a părinților asupra copiilor rămași acasă.
38. Caracterizați fenomenul violenței asupra copilului în familie în societatea moldovenească.
39. Elucidați succint reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului, demarată în anul 2007.
40. Caracterizați fenomenul participării copiilor.
41. Identificați factorii care generează delincvența juvenilă în societatea moldovenească și măsurile orientate spre minimalizarea acestui proces.
42. Caracterizați fenomenul delincvenței juvenile în societatea moldovenească. care este rolul familiei în geneza acestui comportament?
43. Identificați modalitățile de creștere a gradului de participare a copiilor.
44. Caracterizați procesul integrării străinilor în societatea din Republica Moldova
45. demonstrați necesitatea asistenței sociale internaționale
46. Prezentați pașaportul social al comunității/proiectul de cercetare sociologică/ studiul de caz.

În procesul pregătirii răspunsurilor (în sală, în ziua examenului), studenții vor avea dreptul să utilizeze studiile sociologice empirice în domeniu.

XII. Tematica orientativă a proiectelor de investigație

1. Opinia tinerilor din Regiunea de Dezvoltare Nord despre instituția căsătoriei și instituția familiei.
3. Adaptarea familiei tinere la realitatea economico-socială din Republica Moldova.
4. Sistemul valoric al familiei moldovenești contemporane.
5. Factorii sociali ce influențează comportamentul reproductiv al familiei moldovenești contemporane.
6. Portretul sociologic al familiei studențești.

7. Factorii ce afectează stabilitatea cuplului marital în mediul rural din Republica Moldova.
8. Calitatea vieții copiilor în societatea moldovenească.
9. Accesul copiilor la educație de calitate.
10. Fenomenul excluziunii sociale a copiilor în societatea moldovenească.
11. Violența asupra copiilor în familie în mun. Bălți.
12. Abuzul sexual asupra copiilor în familie.
13. Violența în familie asupra femeii în mun. Bălți.
14. Delincvența juvenilă în mun. Bălți
15. Copii străzii în mun. Bălți;
16. Fenomenul divorțialității în mun. Bălți;
17. Migrația părinților din satul X și impactul acestui fenomen asupra comportamentului copiilor rămași acasă;
18. Instituția căsătoriei în sistemul valoric al adolescenților.
19. Familia monoparentală în societatea moldovenească.
20. Fenomenul abandonului copilului în societatea moldovenească.
21. Intențiile migraționiste ale studenților din anii terminali.
22. Familia la distanță în societatea moldovenească.
23. Egalitatea de gen în societatea moldovenească.

XIII. SURSE BIBLIOGRAFICE

Obligatorii:

1. BĂRAN –PESCARU, Adina. Familia azi: o perspectivă sociopedagogică. București: Aramis,2004;
2. BULGARU, Maria. Familia tânără: aspecte ale adaptării la societatea în schimbare: Monografie/Maria Bulgaru, Inga Chistruga; Univ. e Stat din Moldova, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială. Chișinău: CEP USM, 2015:
- 3 COPII Moldovei. Culegere statistică, BNS. Chișinău, 2017-2022;
4. GAGAUZ, Olga, BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. Discriminarea, abuzul și violența asupra persoanelor vârstnice. hepInternational și centrul de cercetări demografice al INCE. Ch., 2015;
5. Neagu, Gheorghe. Sociologia familiei și copilăriei : Suport de curs / Gheorghe Neagu ; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Catedra de Științe sociumane și Asistență socială. – Bălți : [S. n.], 2024 (CEU US). – 793 p.: tab., diagrame. – Bibliogr. la sfârșitul cursurilor. –

<http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/6668>

6. RAPORTUL studiului Generații și Gen: Fii vocea generației tale. Ch.: INCE, 2022, https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/raportul_studiului_generatii_si_gen_realizat_de_unfpa.pdf;

Suplimentare:

1. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Ocupația profesională a femeii și comportamentul ei reproductiv. În: revista de Filosofie, Sociologie și științe politice, nr.1, 2010, p. 49-58;

2. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. Indicele îmbătrânirii active în Republica Moldova, 2020, Ch.: INCE, 2021, https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/active_ageind_index_romanian.pdf;

3. COJOCARU, Șt. Familii monoparentală – o abordare politică. – Iași: Polirom, 2006;

4. COJOCARU, Ștefan, Cojocaru, Daniela. Educația parentală în România. București, 2011;

5. BULGARU, Maria, BULGARU, Oleg. Politici familiale cu consecințe demografice. În: Studia Universitatis Moldaviae. Seria „Științe sociale”, nr.3, 2017, p. 3-14;

6. POPESCU, Raluca. Introducere în sociologia familiei: familia românească în societatea contemporană. – Iași: Polirom, 2009;

7. NEAGU, Gh. Viziunea tinerilor cu privire la instituția căsătoriei și a familiei. În: Anuarul Catedrei de științe socioumane și asistență socială 2015/2016. – Bălți, 2016.

8. GAGAUZ, Olga, BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. Discriminarea, abuzul și violența asupra persoanelor vârstnice. În: Internațional și centrul de cercetări demografice al INCE. Ch., 2015.

9. Зеликова Ю.А. Влияние социальной политики и родительских ценностей на семейное поведение и воспитание детей: межстрановой анализ // Журнал исследований социальной политики. 2012. Том 10. № 3. С. 343–360

10. Исследование «Родители и дети». Левада-центр [Электронный ресурс]: URL: <https://www.levada.ru/2019/01/28/roditeli-i-deti/> ru (дата обращения: 15.02.2021)

11. Иудин А.А., Шпилев Д.А. Основные направления исследования проблем семьи в современной Германии // Социологические исследования. 2012. № 1. С. 94–105

12. Кучмаева О.В. Идеальная модель семьи в глазах россиян и стратегия по повышению ценности семейного образа жизни // Экономика. Налоги. Право. 2019. № 2. с. 70–82

13. Кучмаева О.В., Петрякова О.Л. Взаимодействие семьи и общества: особенности и перспективы. М.: ГАСК, 2012. 132 с
14. Синельников А.Б. Трансформация семьи и развитие общества. Учебное пособие. М.: КДУ, 2008. 320 с.
15. Синельников А. Б. Семья и брак: кризис или модернизация // Социологический журнал. — 2018. — Т. 24, № 1. — С. 95–113.
<http://jour.isras.ru/upload/journals/1/articles/5715/public/5715-11116-1-PB.pdf>
16. Безрукова О.Н. Ценности детей и родительства: межпоколенческая динамика // Социологический журнал. 2017. Том 23. № 1. С. 88–110.
URL: <https://www.jour.isras.ru/index.php/socjour/article/view/5003/5230>